

การเลือกสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย

นายพลทรรพย์ สันนะนนท์กุล

007360

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชา เศรษฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๕

ISBN 974-561-262-6

๕1๖๙๒๔๘๓๕

THE IDENTIFICATION OF KEY SECTORS IN THE
THAI INDUSTRIAL DEVELOPMENT

Mr. Poonthrup Leenanithigul

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics
Department of Economics
Graduate School
Chulalongkorn University

1982

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การเลือกสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย
โดย   นายพลทรัพย์ สันะนิธิกุล
ภาควิชา   เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย บงกิตติกุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

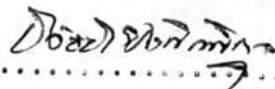

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ ชินนาค)

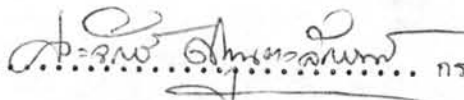
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

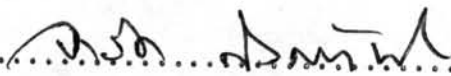
..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วีรพงษ์ รามางกูร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย บงกิตติกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ สกุนตะลักษณ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จาริต ดิงศภทัย)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การเลือกสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย
 (The identification of key sectors in the Thai industrial development)

ชื่อผู้ศึกษา   นายพลททรัพย์ สันนะดิษฐ์กุล

อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ยงกิตติกุล

ภาควิชา   เศรษฐศาสตร์

ปีการศึกษา   ๒๕๒๔

บทคัดย่อ

การศึกษาการเลือกสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญสำหรับการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย ได้อาศัยวิธีการวัดผลกระทบต่อเนื่อง ๓ ด้านด้วยกันคือ ผลกระทบต่อเนื่องของการจ้างงาน รายได้หรือมูลค่าเพิ่ม และการประหยัดหรือการใช้เงินตราต่างประเทศสุทธิ โดยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น ๔ บทดังนี้

บทที่ ๑ เป็นการกล่าวถึงบทนำทั่ว ๆ ทั่วเกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมา

บทที่ ๒ เป็นการกล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศไทย และการวิเคราะห์นโยบายการส่งเสริมการลงทุนที่ผ่านมา โดยในระยะแรกเป็นการส่งเสริมทดแทนการนำเข้า ต่อมาในระยะหลังได้เปลี่ยนเป็นการส่งเสริมการส่งออก แม้ว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมจะประสบความสำเร็จพอสมควร แต่การลงทุนยังหาข้อยุติไม่ได้ว่ามุ่งไปสู่ทิศทางใด

บทที่ ๓ เป็นการสรุปแนวทฤษฎีกลยุทธในการพัฒนา ได้ใช้แนวคิดของ Hirschman เกี่ยวกับทฤษฎีการพัฒนาแบบไม่สมดุลย์ โดยใช้วิธีวัดกลยุทธด้วยวิธีของ Rasmussen แต่ได้มีการประยุกต์วิธีการวิเคราะห์ใหม่ให้ละเอียดขึ้น ซึ่งวิธีการคำนวณได้ใช้ข้อมูลจากตารางปัจจัยผลผลิตของประเทศไทย ปี ๒๕๑๔

บทที่ ๔ เป็นการวิเคราะห์ผลกระทบต่อเนื่องทั้ง ๓ ด้าน คือการจ้างงานรายได้ และการใช้หรือประหยัดเงินตราต่างประเทศสุทธิ โดยเลือกลำดับอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบ

๑

ต่อเนื่องสูงมา ๔๐ อุตสาหกรรม จาก ๑๔๐ อุตสาหกรรม ในการวิเคราะห์พิจารณาว่า
อุตสาหกรรมที่เลือกมามีความสอดคล้อง หรือขัดแย้งกันของทั้ง ๓ ด้าน อุตสาหกรรมที่มีผลกระทบ
ต่อเนื่องสอดคล้องกันทั้ง ๓ ด้าน จัดได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญ (Key industry) จึงควร
ได้รับการส่งเสริมในกรณีนี้

บทที่ ๕ เป็นการสรุปและข้อเสนอแนะการวิเคราะห์

(๑) ผลการวิเคราะห์พอสรุปได้ว่า อุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อเนื่องที่สอดคล้อง
กันทั้ง ๓ ด้าน ทั้งผลกระทบต่อเนื่องทางด้านหน้า และหลังสูง ได้แก่ กิจการขายปลีก ขายส่ง
ภัตตาคารและไนท์คลับ โรงแรม การสีข้าว และโรงฆ่าสัตว์

(๒) อุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อเนื่อง เฉพาะด้านหน้าที่สอดคล้องกับทั้ง ๓ ด้าน
ได้แก่ กิจการขายปลีก ขายส่ง ภัตตาคารและไนท์คลับ การขนส่งสินค้า โรงสีข้าว

(๓) อุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อเนื่อง เฉพาะทางด้านหลังที่สอดคล้องกันทั้ง ๓ ด้าน
ได้แก่ กิจการขายส่ง ภัตตาคารและไนท์คลับ โรงสีข้าว โรงฆ่าสัตว์ การแปรรูปอาหาร (ผลิต
ผลิตภัณฑ์แป้ง ก๋วยเตี๋ยว บะหมี่)

ส่วนอุตสาหกรรมที่รัฐ ให้การส่งเสริมนั้นจะเห็นได้ว่ามีผลกระทบต่อเนื่องทางด้านหน้า
ต่ำมาก ส่วนผลกระทบต่อเนื่องทางด้านหลังอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

Thesis Title   The Identification of Key Sectors in The Thai
    Industrial Development

Name   Poonthrup Leenanithigul

Thesis Advisor   Associate Professor Twatchai Yongkittikul, Ph.D.

Department   Economics

Academic Year   1981

ABSTRACT

An evaluation of the linkage effects of employment, value added and net foreign exchange saving will be made and finally used as a tool for identification of key sectors in the Thai industrial development. The study is divided into 5 chapters.

Chapter 1 General background on development of industrialization in Thailand during the past 20 years.

Chapter 2 Demonstration of the importance of industrial development in Thailand and review of government investment policies : the import substitution policy in the earlier period and the export promotion policy subsequent. Despite the fact that industrialization has made considerable progress in Thailand. There is still absent clearly defined strategy for industrial development.

Chapter 3 General survey of development theories. Then Hirschman's theory of unbalanced growth will be examined by using a modified version of Rasmussen's theory as a tool of analysis. The data used for calculation are taken from the input-output table of Thailand, 1975.

Chapter 4 An evaluation of linkage effects of employment, value added and net foreign exchange saving on the first 40 industries in ranking from 180 industries in total, in order to identify industries by policy conflict or compatibility. Precisely, industries whose linkage effects with respect to all these policies are compatible are regarded as the key industries to be encouraged by Government investment policies .

Chapter 5 Major findings of the study can be summarized as follows :

(1) Wholesale and retail trade, restaurant and drinking places, hotel and places of lodging, rice milling, slaughtering are the first five industries in ranking, whose forward and backward linkage effects with respect to all three policies are compatible.

(2) Wholesale and retail trade, restaurant and drinking places, road freight transport, rice milling are major industries whose only forward linkage effects are compatible

(3) Wholesale trade, restaurant and drinking places, rice milling, slaughtering, food processing etc. are major industries whose only backward linkage effects with respect to all three policies are compatible.

It has been found that industries that have been favoured by government investment policies during the period under study are those with low forward linkage effects and moderate backward linkage effects.

กติกกรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเรียบร้อย ก็เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดี จากอาจารย์หลาย ๆ ท่าน อาทิ รองศาสตราจารย์ ดร.วีรพงษ์ รามางกูร ประธานกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ สกุนตะลักษณ์ อาจารย์ ดร.จาริต ศิงศาทิพย์ กรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาอ่านโครงร่างวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างมาก และผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย บงกิตติกุล อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เป็นอย่างมากที่ได้ช่วยเหลือผู้เขียนเป็นอย่างดีตลอดมา ตลอดจน รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ วงศ์หาญเขาว อาจารย์ ดร.วิทย์ สัตยารักษ์วิทย์

นอกจากนั้น ผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณ คุณวิจิต ปรัญญานุสรณ์ เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ ไฟฟ้านครหลวง ที่ได้ช่วยเหลือในด้านนี้ รวมทั้งเพื่อน ๆ ของผู้เขียนทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

คุณความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอบมอบให้คุณพ่อ แม่ พี่และน้อง ที่ได้เสียสละให้กำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดมา หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อบกพร่องอยู่บ้าง ผู้เขียนขอน้อมรับผิดแต่เพียงผู้เดียว

พูลทรัพย์ สิ้นะนิธิกุล

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๒๔

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฅ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ การพัฒนาอุตสาหกรรมไทยในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๔
บทที่ ๒ การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ผ่านมา	๖
๒.๑ นโยบายของรัฐในการส่งเสริมอุตสาหกรรม	๖
๒.๑.๑ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๐๙)	๖
๒.๑.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๔)	๗
๒.๑.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๙)	๑๐
๒.๑.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๔)	๑๒
๒.๑.๕ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๒๙)	๑๓
๒.๒ ความสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรม	๑๔
๒.๓ การขยายตัวและการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างอุตสาหกรรม	๑๗
๒.๓.๑ การผลิต	๑๗
๒.๓.๒ การนำเข้าและส่งออก	๒๔
๒.๔ วิจารณ์การของกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนของไทย	๓๐

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ การพัฒนาอุตสาหกรรมไทยในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๔
บทที่ ๒ การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ผ่านมา	๖
๒.๑ นโยบายของรัฐในการส่งเสริมอุตสาหกรรม	๖
๒.๑.๑ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๐๙)	๖
๒.๑.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๔)	๗
๒.๑.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๑๙)	๑๐
๒.๑.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๒๔)	๑๒
๒.๑.๕ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๒๙)	๑๓
๒.๒ ความสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรม	๑๕
๒.๓ การขยายตัวและการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างอุตสาหกรรม	๑๗
๒.๓.๑ การผลิต	๑๗
๒.๓.๒ การนำเข้าและส่งออก	๒๔
๒.๔ วัฒนาการของกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนของไทย	๓๐

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
๑	ผลิตภัณฑ์ในประเทศในราคาคงที่ปี ๒๕๑๕	๑๖
๒	จำนวนผู้มีงานทำในปี ๒๕๐๙ และ ๒๕๑๙	๑๘
๓	โครงสร้างการส่งออกแยกตามลักษณะทางเศรษฐกิจ ๒๕๐๖-๒๕๒๑ ..	๒๐
๔	มูลค่าเพิ่มทางอุตสาหกรรม ๒๕๑๘ - ๒๕๒๑	๒๑
๕	มูลค่าผลผลิตของอุตสาหกรรม ๒๕๑๘ - ๒๕๒๑	๒๔
๖	มูลค่าการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรม ๒๕๑๘ - ๒๕๒๑	๓๑
๗	มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม ๒๕๑๘ - ๒๕๒๑	๓๔
๘	ผลกระทบต่อเนื่องของอุตสาหกรรมที่สำคัญ (Matrix N)	๔๖
๙	อุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อเนื่องทั้งทางด้านหน้าและด้านหลังสูง (Matrix N)	๕๘
๑๐	ผลกระทบต่อเนื่องของอุตสาหกรรมที่สำคัญ (Matrix Y)	๖๒
๑๑	อุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อเนื่องทั้งด้านหน้าและหลังสูง (Matrix Y)	๖๔
๑๒	ผลกระทบต่อเนื่องของอุตสาหกรรมที่สำคัญ (Matrix F)	๖๘
๑๓	อุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อเนื่องทั้งด้านหน้าและหลังสูง (Matrix F)	๗๐
๑๔	อุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อเนื่องสูงทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ทั้งผล กระทบต่อเนื่องของการจ้างงาน (Matrix N), รายได้ (Matrix Y), การส่งออกสุทธิ (Matrix F)	๗๒
๑๕	อุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อเนื่องทางด้านหน้าสูงทั้ง ๓ ด้าน	๗๖
๑๖	อุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อเนื่องทางด้านหลังสูงทั้ง ๓ ด้าน	๗๘
๑๗	แสดงผลกระทบต่อเนื่องทางด้านหน้าของอุตสาหกรรมสมัยใหม่	๘๔
๑๘	แสดงผลกระทบต่อเนื่องทางด้านหลังของอุตสาหกรรมสมัยใหม่	๘๕
๑๙	ผลกระทบต่อเนื่องของอุตสาหกรรมที่รัฐให้การส่งเสริมในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๒๑	๙๐